

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2021, 5(1): 767-782.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.692](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.692)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAşTIRMA MAKALESİ

Turizm Programlarında Sunulan E-Öğrenme Araçlarının Önem-Performans Analiziyle Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Ece DOĞANTAN, Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Eskişehir, e-posta:

edogantan@anadolu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7644-4228>

Öz

Bu araştırmada açık öğretim turizm öğrencilerinin öğrenme stillerinin ve açık öğretimde sunulan e-öğrenme araçlarının ne kadar etkin kullanıldığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Nicel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilen çalışmada anket tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, faktör analizi ve önem-performans (önem-tatmin) analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre açık öğretim turizm öğrencilerinin 'okuma-yazma', 'görsel', 'kinestetik' ve 'işitsel' öğrenme stillerine birbirine yakın düzeyde önem attıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, açık ve uzaktan eğitim veren turizm programlarında özellikle 'görsel' ve 'işitsel' öğrenme araçlarına dikkat edilmesi hususunda önemli bulgular sunmaktadır. Açık ve uzaktan eğitim kurumlarında geliştirilen öğrenme yönetim sistemlerinde; öğrenenlerin kendi aralarında ve öğretim elemanlarıyla etkileşime geçebilmesi, öğrencilerin sorularına cevap verilebilmesi, çoklu ortam desteğiyle birlikte daha etkili bir hizmet sunulabilmesi ve etkileşimli öğrenme içeriklerinin tasarlanması konularını dikkate almaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık ve Uzaktan Eğitim, Öğrenme Stilleri, E-Öğrenme Araçları, Önem-Performans (Tatmin) Analizi, Turizm Öğrencileri.

Makale Gönderme Tarihi: 23.11.2020

Makale Kabul Tarihi: 06.03.2021

Önerilen Atıf:

Doğantan, E. (2021). Turizm Programlarında Sunulan E-Öğrenme Araçlarının Önem-Performans Analiziyle Değerlendirilmesi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1): 767-782.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2021, 5(1): 767-782.

DOI: [10.26677/TR1010.2021.692](https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.692)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Evaluation of E-Learning Tools in Tourism Programs Using Importance-Performance Analysis

Assistant Prof. Dr. Ece DOĞANTAN, Anadolu University, Faculty of Management, Eskişehir, e-mail: edogantan@anadolu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7644-4228>

Abstract

In this study, it is aimed to determine the learning styles of open education tourism students and how effectively e-learning tools are used by the students. The research was designed quantitatively, and online-survey technique was utilized. Descriptive statistics, factor analysis and importance-performance (importance-satisfaction) analysis were used to analyze the data. The findings of the research determined that open education tourism students attach similar level of importance to "literacy", "visual", "kinesthetic" and "auditory" learning styles. The results of the research present important findings about paying attention to the "visual" and "auditory" learning tools of tourism programs that provide open and distance education. For learning management systems developed in open and distance education institutions; it is recommended to create a e-learning environment that allows students to interact among themselves and with instructors, to answer students' questions, to provide a more effective service with multimedia support, and to design interactive learning contents.

Keywords: Open and Distance Education, Learning Styles, E-Learning Tools, Importance-Performance (Satisfaction) Analysis, Tourism Students.

Received: 23.11.2020

Accepted: 06.03.2021

Suggested Citation:

Doğantan, E. (2021). Evaluation of E-Learning Tools in Tourism Programs Using Importance-Performance Analysis, *Journal of Turkish Tourism Research*, 5(1): 767-782.

© 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelere bağlı olarak açık ve uzaktan öğrenim fırsatı sunan kurumlar, bilişim teknolojilerine dayalı çeşitli öğretim ortamları sunmaktadır (Aydın, 2011). Bu teknolojilerin sağladığı öğrenme-öğretme ortamlarından en önemlilerinden biri İnternet ve World Wide Web (WWW) teknolojilerine dayanan e-öğrenme ortamlarıdır. E-öğrenme ortamları öğrencilere farklı öğrenme teknikleriyle, basılı malzemeden görsel işitsel malzemeye kadar çok çeşitli öğrenme araçları sunmaktadır. Özellikle İnternet aracılığıyla sağlanan elektronik ansiklopediler ve sözlükler, dijital kütüphaneler, dijital kitaplar, makaleler ve arşivler, sosyal ağlar, bloglar, web sayfaları, tartışma forumları, mekân ve zaman sınırları tanımadan öğrencilerin hayatına girmekte, bilgi erişimini ve paylaşımını köklü bir şekilde değiştirmektedir (Davidson ve Goldberg, 2009). Ancak dijital çağda e-öğrenme ortamlarının yaratılması için öncelikle öğrencilerin öğrenme stillerinin irdelenmesi, daha sonra bu özelliklere uygun e-öğrenme araçlarının geliştirilip bilişim teknolojileri temelinde planlanması gerekmektedir. Çünkü öğrenciler, bireysel farklılıklarından ve mevcut deneyimlerinden etkilenerek içinde buldukları duruma uygun olacak biçimde, ihtiyaçları doğrultusunda farklı öğrenme stilleri benimsemektedirler. Tuğtekin vd., (2016), öğrencilerin öğrenme stilleri arasında bireysel farklılıkların etkili olduğunu ve bazı öğrenme stillerinin bazı bireylerde daha baskın biçimde gelişim gösterdiğini belirtmektedir. Dolayısıyla tercih ettikleri öğrenme stiline uygun e-öğrenme ortam ve araçlarıyla buluşan öğrenciler, öğrenme stilleri bu yöntemlerle örtüşmeyen diğer öğrencilere kıyasla daha avantajlı olabilirler.

Bu çalışmanın temel amacı, açık öğretimde sunulan e-öğrenme araçlarının ne kadar etkin kullanıldığının belirlenmesidir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle öğrencilerin benimsediği öğrenme stillerinin belirlenmesi planlanmış, daha sonra e-öğrenme araç ve etkinliklerinin neler olduğu, bu araçlara turizm öğrencileri tarafından nasıl bir önem atfedildiği ve öğrencilerin bu araçlardan/etkinliklerden duydukları tatmin düzeyinin ne olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarının pratikte öğrencilerin açık ve uzaktan eğitimde hangi araçlardan/etkinliklerden daha iyi yararlandıkları, hangi araçların/etkinliklerin kullanımında aşırıya kaçıldığı, hangi araçların/etkinliklerin daha az önemli olduğu ve eğitim kurumlarının hangi e-öğrenme araçları/etkinlikleri üzerinde odaklanmaları gerektiğini göstermesi beklenmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Turizmde E-Öğrenme

Endüstri 3.0 döneminde bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle dijital videolar, kişisel bilgisayarlar, eğitim amaçlı kullanılan mobil cihazlar ve tabletler gibi modern teknolojik inovasyonların yapılması ve İnternetin hızla yaygınlaşması; özellikle eğitim programlarının, öğrenme materyallerinin ve öğretim uygulamalarının dönüştürülme süreci üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. İnternet, farklı ülkelerin öğrencilerinin ve farklı endüstrilerin çalışanlarının çevrim içi eğitim materyallerine ulaşmasını ve etkileşime girerek, öğretmenler ve diğer öğrencilerle daha önce mümkün olmayan şekillerde etkileşim kurmasını sağlamaktadır. Bu teknolojik gelişmeler sayesinde ortaya çıkan e-öğrenme; çevrim içi eğitim ve öğretim, eğitim ve öğretimde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ve bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak eğitim ve öğretimi dönüştürme kapasitesini içermektedir. Eğitimde teknolojiye odaklanan e-öğrenme, eş zamanlı (senkron) ve eş zamanlı olmayan (asenkron) elektronik ortamlarda gerçekleşen öğrenmedir ve bilgisayar veya internet gibi teknolojilerin kullanımını gerektirir (<http://auosozluk.anadolu.edu.tr>). Dolayısıyla e-öğrenme “öğretim etkinliklerinin elektronik

ortamlarda yürütülmesi veya bilgi ve becerilerin elektronik teknolojiler aracılığıyla aktarılması” olarak ifade edilebilir. E-öğrenme, uzaktan eğitim kapsamında yer alan bir kavramdır ve uzaktan eğitim ise “farklı mekânlardaki öğrenci, eğitmen ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığı ile bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyeti” olarak görülmektedir (Gülbahar, 2019). E-öğrenme ayrıca, eğitim seçeneklerinin sunulmasını ve yönetimini, masaüstü bilgisayarlar, mobil ve tabletler, ağa bağlı ve web tabanlı teknoloji aracılığıyla her türlü desteği içeren tüm teknolojinin etkin olduğu öğrenme etkinliklerini içerir. Bu kapsamda eğitim hizmeti sağlayıcıları, çevrim içi dersler ve web seminerleri, çevrim içi testler ve video eğitimlerinin yanı sıra öğrencilerin farklı taleplerini karşılamak için eğitim danışmanlığı hizmeti de sunar (Kalbaska, 2013).

İnternetin başlangıcından bugüne kadar e-öğrenme programlarının sayısı yıldan yıla artmış, eğitim kurumlarında uzaktan öğretim/öğrenim için yeni alternatifler ve çözümler üretilmiştir. Öğrenciler e-öğrenme ortamları sayesinde sanal sınıflara erişirken, zamanlarını daha etkin kullanma ve uzaktan eğitimle mesafe engellerini aşma fırsatı elde ederler. Bilgi ekonomisinde, eğitim ve öğretim aynı zamanda profesyoneller ve işletmeler için de daha rekabetçi olmada önemli bir olgu haline gelmiştir. E-öğrenme ortamları yeni ve mevcut çalışanları eğitmek ve mesleki eğitimlerini geliştirmek için giderek daha fazla kullanılmaktadır. E-öğrenme, yaşam boyu öğrenme ve iş başında eğitime bir çözüm olarak sunulmaktadır (Zhang vd., 2004). Bu nedenle turizmin kırılğan yapısı ve iş ortamındaki sürekli değişim ve belirsizlikler, ilgili endüstrinin tüm çalışanları için sürekli öğrenmeyi gerektiren bir durum yaratmaktadır (Cho ve Schmelzer, 2000). Turizm akademik müfredatı ve turizm organizasyonları da e-öğrenme platformlarını turizm profesyonellerinin eğitim ve öğretiminde oldukça sık kullanmaktadır (Miralbell vd., 2014). Günümüzde, dünyanın dört bir yanındaki turizm eğitimcileri, sınıf öğretme deneyimlerini desteklemek, eğitim notlarını dağıtmak ve eğitim kaynaklarına bağlantılar sağlamak için sanal öğrenme ortamları, çevrim içi eğitimler ve gelişmiş teknolojiler kullanmaktadır. Özellikle internet ve bilgisayar simülasyonları, öğrencilerin turizmle ilgili konulardaki anlayışlarını geliştirmek ve sınıf içi tartışmalara teşvik etmek amacıyla yoğun bir şekilde kullanılmaktadır (Buhalis ve Law, 2008; Duncan-Howell, 2012).

Akademik olarak e-öğrenmenin turizm alanına etkileri aşağıdaki gibidir:

- E-öğrenme ortamları; mekâna, zamana ve kültürel farklılıklara bakılmaksızın işbirlikçi çalışma ortamı sağlamaktadır (Sigala, 2002).
- E-öğrenme platformlarında sunulan dijital içerikler turizm öğrencilerinin endüstri yapısı ve gelişmeler hakkında güncel bilgi elde etmesini sağlar (Haven ve Botterill, 2003).
- İnternetin ve özellikle e-öğrenmenin turizm sektörü için en önemli avantajı, sektördeki belirli çalışma koşullarına uymak için büyük bir esneklik sunmasıdır (Sigala, 2002).
- E-öğrenme turizm programı öğrencilerini eleştirel düşünmeye, problemleri çözmeye ve kararlar almaya hazırlamakta ve teknolojik açıdan da yetkinlik sağlamaktadır (Cho ve Schmelzer, 2000).

Turizm sektörünün mesleki açıdan e-öğrenme ihtiyacını sağlayan kurum/kuruluşlar; akademik, kurumsal, destinasyon yönetim örgütleri ve diğer kurumlar olarak sınıflandırılmaktadır (Cantoni vd., 2009). Bu kapsamda akademik kurumların verdiği eğitimler sertifika programları, ön lisans, lisans ve yüksek lisans programlarını içermektedir. Sektörün ihtiyaçları gözetilerek planlanan bu programlar otel ve restoran yönetiminden, havacılık ve casino (kumarhane) yönetimine; e-girişimcilikten, bilgisayar rezervasyon sistemlerine kadar pek çok farklı disiplini içerebilir. Akademik derslerin hedef kitle, interaktif eğitim materyalleri edinmek ve yarı zamanlı bir iş arama olanağını bırakarak belirli bir esneklik sağlayacak şekilde öğrencilerle etkileşim kurmak isteyen gençlerdir. İkinci bir hedef kitle ise, mesleki becerilerini teorik bir arka planla geliştirmek ve derinleştirmek için uzun ömürlü öğrenme fırsatı arayan turizm

çalışanlarından oluşmaktadır. Örneğin Anadolu Üniversitesi, mesleki ve kişisel gelişimine katkı sağlamak isteyenler için Açıköğretim Sistemi bünyesinde turizmin sektörel gereksinimlerini de gözetererek çok sayıda e-sertifika programı sunmaktadır. Kurumsal düzeyde turizm alanında çalışan bir işletme veya ortaklığın sunduğu çevrim içi eğitim hizmetleri de bulunmaktadır. Türkiye’de pandemi sürecinde bazı havayolu işletmelerinin uçak teknisyenlerine, kabin ekibi ve pilotlara eğitim hizmetini çevrim içi olarak sunmaları buna örnek olarak verilebilir. Kurumsal eğitimler önceden tanımlanmış kitleye hitap ettiği için işletme dışındakiler eğitimlere katılmaz ve bu nedenle işletmeler, eğitimleri arama motorlarının dizinlerine dâhil etmezler. Destinasyon Yönetim Örgütleri tarafından da turizm olarak destinasyonu (ülke, bölge, şehir vb.) pazarlayan seyahat acentalarına ve seyahat operatörlerine çevrim içi eğitimler sunulmaktadır. Bu tür bir eğitimde amaç, bir turizm merkezini daha iyi iletişim kurarak pazarlayabilmek için seyahat acentalarının müşterilerine sunabilecekleri hizmet ve bilgi seviyesini geliştirebilmelerini sağlamaktır. Bunların dışında hizmet sağlayıcısı akademik bir kurum, turizm işletmesi veya destinasyon yönetimi örgütü dışında üçüncü bir taraf olan kurumların verdiği e-öğrenme faaliyetleri de bulunmaktadır.

E-Öğrenme Stilleri ve Araçları

Öğrenme stilleri “öğrencilerin öğrenmeye çalıştıklarını en verimli ve en etkili şekilde algıladıkları, işledikleri, sakladıkları ve hatırladıkları karmaşık yol ve koşullar” olarak tanımlanmaktadır (James ve Blank, 1993). Usta (2019: 372) ise öğrenme yaklaşımları çerçevesinde öğrenme stilini “bireyin öğrenme çevresinde bulunan, algıladığı tüm değişkenlere karşı gelişim özellikleri çerçevesinde gösterdiği kişiye özgü bilgiyi işleme tercihi” olarak tanımlamıştır. E-öğrenme platformlarının geliştirilmesi için öğrenme stillerinin irdelenerek daha sonra bu özelliklere uygun e-öğrenme araç ve etkinliklerinin tasarlanması daha etkin bir öğrenme deneyiminin yaşatılması açısından önem arz etmektedir.

Öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların temeli, Carl Jung’ın Kişilik Tipleri Kuramına dayanmaktadır ve öğrenme stilleriyle ilgili günümüze kadar pek çok teori ve yaklaşım geliştirilmiştir. Bu kuramlardan biri Reid (1987)’in Öğrenme Kuramıdır. Reid, 1987’de; Kolb’un ortaya koyduğu ‘değiştirme’, ‘özümseme’, ‘ayrıştırma’ ve ‘yerleştirme’ öğrenme stillerine, Gregorc’un (1979a, 1979b) ‘somut aşamalı’, ‘somut dağınık’, ‘soyut aşamalı’, ‘soyut dağınık’ öğrenme stillerine ve Reinert’in 1976 yılında ortaya koyduğu ‘görsel’, ‘işitsel’, ‘kinestetik’ ve ‘dokunsal’ öğrenme stillerine dayanmaktadır. Bu kapsamda Reinert (1976), öğrenme stili tercihlerini öğrencilerin tercih ettiği algısal kanalları yansıttığını öne sürmüştü ve aşağıdaki gibi gruplandırmıştır (Bozyel ve Doğantan, 2020: 489):

- İşitsel öğrenenler (Ders dinleme, ses bandı)
- Görsel öğrenenler (Grafik okuma)
- Kinestetik öğrenenler (Deneysel)
- Dokunsal öğrenenler (Uygulamalı öğrenmek, laboratuvarda deney yapmak)
- Etkileşimli öğrenenler (Grup veya bireysel öğrenme)

Fleming ve Mills (1995) önceki modellerden hareketle öğrenme stillerini aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

- Görsel (visual–V),
- İşitsel (aural–A),
- Oku/yaz (read/writer– R)
- Kinestetik (kinesthetics– K)

Görsel, işitsel, oku/yaz ve kinestetik İngilizce sözcüklerinin baş harflerinden türeyen bu modelde (VARK), diğer öğrenme stilleri modellerinden farklı olarak kullandıkları ölçme aracıyla, bireylerin bilgi alışverişlerini nasıl yaptıklarını ve bilgiyi işleme tercihlerinin neler olduğunu ortaya koymayı amaçlamışlardır. Ayrıntılı envanterlerin ötesinde 16 soruluk bir anketle bireyin öğrenme stili hakkında bilgi verebilmektedir (Fleming ve Mills, 1992; Fleming ve Bomvell, 2001). Anket sorularında 16 farklı senaryo yaratılarak, kişinin o durumda ne yapacağı sorulmaktadır. Kişi birden fazla yolu tercih edebilir ve bu nedenle birden fazla seçeneği işaretleyebileceği gibi soruyu boş da bırakabilir (www.vark-learn.com).

VARK öğrenme modeline göre öğrenme tarzı görsel olan kişiler şemalar, resimler, semboller, diyagramlar vb. görsel teknikler yardımıyla daha iyi öğrenirler. Öğrenme tarzı işitsel olan kişiler; dinleyerek, konuşarak ve tartışarak daha iyi öğrenirler. Öğrenme tarzı okuma/yazma olan kişiler ise, yazılı bir metni okuyarak ve not alarak daha iyi öğrenirler. Öğrenme tarzı kinestetik olan kişiler; uygulayarak, deneme yanılma yöntemiyle ve 5 duyu organını kullanarak daha iyi öğrenirler (Fleming, 2001; 2002). VARK modeli aşağıda belirtilen 3 ilkeye dayanmaktadır (Bahadori vd., 2011: 123):

- Tercih ettiği öğrenme stiline uygun öğrenme malzemeleri ile tanışan öğrencilerin öğrenme motivasyonu artar.
- Tüm öğrencilerin öğrenebilme yeteneği olmakla birlikte kendine has öğrenme stili de mevcuttur.
- Eğitime ilişkin konular en iyi duygular ve farklı algulamalar yoluyla öğrenilir.

Bu model örgün eğitimde öğrenme stillerinin belirlenmesinde etkin bir araç olarak kabul görürken, açık ve uzaktan eğitimde de kullanım alanı bulabilmektedir. Bununla birlikte eğitimcilerin öğrenme stilleri ve kültürel bağlamların farkında olmasının, öğrencilerin e-öğrenme ortamlarındaki performanslarını arttırmaları açısından önemli olduğu belirtilmektedir (Topçu, 2008). Farklı bir araştırmada ise yeni nesil öğrenci profiline öğrenme biçimlerinin esnek yapıda olduğu ve bu ihtiyacın web teknolojilerini içeren öğretim stratejileri ile tatmin edilebileceği belirtilmektedir (Saeed vd., 2009). Örneğin üniversitelerde açık ve uzaktan eğitim öğrenme materyalleri incelendiğinde eğitim kurumları ve akademisyenlerin eğitim içeriklerinde bu 4 boyut kapsamında çeşitli öğrenme materyalleri geliştirdikleri görülmektedir. Bununla birlikte açık ve uzaktan eğitimin kendi dinamiklerinden kaynaklı olarak öğrenme stilleri kapsamında öğrenme araç ve etkinlikleri planlanırken, eğitim kurumlarının bilgi ve iletişim teknolojilerinden sıklıkla yararlandıkları görülmektedir.

Günümüzde Açık ve Uzaktan Eğitim Konseyi (ICDE) herkes için erişilebilir - kaliteli bir eğitim ortamı sunmak amacıyla dünya çapında 18'den fazla kuruluşla işbirliği içinde çalışmaktadır. 1938'de kurulan Uluslararası Açık ve Uzaktan Eğitim Konseyi (ICDE), kısmen Norveç Hükümeti tarafından finanse edilmektedir ve bu ülkenin yasalarına göre faaliyetlerini sürdürmektedir. ICDE'nin web sitesi incelendiğinde, 6 kıtada 15 milyon öğrenciyi etkileyen, 40'tan fazla dil konuşan 70'ten fazla ülkeden 190'ı aşkın kurumsal üyesi bulunduğu görülmektedir (www.icde.org). Bu kapsamda araştırmada ICDE'ye bağlı kurumların turizm programları (14 kurum) ve 40 yıla yaklaşan uzaktan eğitim deneyimi ile 28 ülkede 3 farklı dilde toplumun her kesiminden milyonlarca öğrenciyi yükseköğretim hizmeti sunan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde (Anadolu Üniversitesi, 2019) sunulan e-öğrenme malzemeleri incelenmiştir. VARK öğrenme stilleri kapsamında öğrenme araç ve etkinlikleri aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrenme Stilleri Kapsamında E-Öğrenme Araç ve Etkinlikleri

Görsel	İşitsel	Kinestetik	Okuma/Yazma
☐ Görsel materyaller	☐ Çevrim içi söyleşiler	☐ Çevrim içi grup projeleri	☐ E-ders kitapları
☐ Simülasyonlar	☐ Sesli kitaplar	☐ Çevrim içi rol oynama etkinlikleri	☐ E-ünite özetleri
☐ Videolar	☐ Sesli ünite özetleri	☐ İnteraktif atölyeler	☐ E-alıştırma soruları
☐ Canlı video dersler	☐ Üniversite radyosu	☐ Oyunlaştırma etkinlikleri	☐ Çevrim içi kütüphaneler
☐ Videokonferanslar	☐ Çevrim içi misafir konuşmacılar	☐ Çevrim içi örnek olay çözümlenmeleri	☐ Elektronik sözlükler
			☐ Soru-cevap çevrim-içi yardım
			☐ Çevrim içi tartışma forumları

YÖNTEM

Nicel araştırma yaklaşımından yararlanılan çalışmada açık öğretimde sunulan e-öğrenme araçlarının ne kadar etkin kullanıldığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda araştırma soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

AS₁: Açık öğretim turizm öğrencilerinin benimsediği öğrenme stilleri nelerdir?

AS₂: E-öğrenme araçlarına/etkinliklerine turizm öğrencileri nasıl bir önem atfetmektedir?

AS₃: E-öğrenme araçlarından/etkinliklerinden hangileri turizm öğrencilerini tatmin etmektedir?

AS₄: Açık ve uzaktan eğitim kurumları, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada hangi e-öğrenme araç/etkinlikleri üzerinde odaklanmalıdır?

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi turizm programlarına kayıtlı lisans ve ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Açıköğretim Sisteminde Konaklama İşletmeciliği (Turizm İşletmeciliği) Lisans Programı, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Kültürel Miras ve Turizm, Aşçılık Ön Lisans Programları bulunmaktadır. Araştırmaya "kolayda örnekleme" yöntemiyle, gönüllü olarak katılmak isteyen tüm turizm öğrencileri dâhil edilmiştir. Anket turizm öğrencilerine 19 Ekim ile 15 Kasım 2020 tarihleri arasında çevrim içi (online) uygulanmıştır. Bu süreçte 342 anket toplanmış, tekrar eden anketler elendikten sonra 278 geçerli ankete ulaşılmıştır.

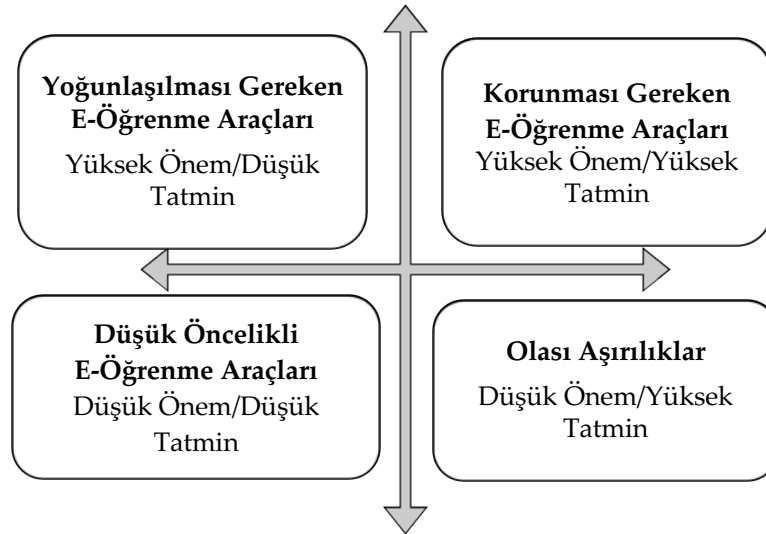
Veri Toplama Aracı

Öğrenme stilleri kapsamında öğrencilerin, e-öğrenme araçlarından/etkinliklerinden duydukları tatmin düzeyini ve bu araçlara/etkinliklere atfettikleri önemi ölçen 19 maddelik soru formunun oluşturulmasında, VARK öğrenme modelindeki (Fleming ve Mills, 1992) görsel, işitsel, okuma/yazma, kinestetik olmak üzere 4 boyut üzerinden hareket edilmiştir. Bu kapsamda ICDE'ye bağlı kurumların turizm programlarında (14 kurum) ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde sunulan e-öğrenme malzemeleri incelenmiş, Tablo 1'de oluşturulan

kategoriler de dikkate alınarak 19 maddelik soru formu düzenlenmiştir. Ankette yer alan tepki kategorilerinde önem düzeyleri (1: Hiç Önemli Değil, 2: Önemli Değil, 3: Biraz önemli, 4: Önemli, 5: Çok Önemli), memnuniyet düzeyleri ise (1: Hiç Memnun Değilim, 2: Memnun Değilim, 3: Ne Memnunum Ne Memnun Değilim, 4: Memnunum, 5: Çok Memnunum) şeklinde oluşturulmuştur.

Analizler

Araştırmada analizlerin gerçekleştirilmesinde SPSS 15.0 paket programından yararlanılmış, öncelikle veri seti üzerinde Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında ölçülen önem ve tatmin düzeylerine ilişkin veriler Önem/Tatmin (Önem/Performans) Analizinde kullanılmıştır. Önem/Tatmin Analizinin temeli, incelenen olguya ilişkin husus veya boyuta ait özelliklerin önemi ile bu özelliklere ait tatmin algılarının bir matris üzerinde karşılaştırılmasına dayanmaktadır. İlk olarak Martilla ve James (1977) tarafından önerilen bu teknik, daha çok pazarlama alanında müşteri memnuniyetini arttırmak için hangi mal ya da hizmet özelliklerine önem verilmesi gerektiğinin tespitinde kullanılmaktadır (Janes ve Wisnom, 2003: 25-26). Martilla ve James (1977) müşteri memnuniyetini, iki bileşenin bir fonksiyonu olarak ele almaktadır. Önem ve tatmin boyutları ölçüldükten sonra skorlar matrisin x ve y koordinatları üzerinde gösterilmesiyle 4 hücreli bir yapı oluşmaktadır (Şekil 1). Bu çalışmada da turizm öğrencilerinin e-öğrenme araçlarına atfettikleri önem ve duydukları tatmin düzeylerine göre önem/tatmin analizinin 4 hücreli değerlendirme matrisi kullanılarak aşağıdaki matris dağılımı elde edilmiştir.

Şekil 1. E-Öğrenme Araçlarının/Etkinliklerinin Önem-Tatmin Matrisinde Dağılımları

Kaynak: Çakır ve Akoğlan Kozak (2017)'den uyarlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %54'ü erkeklerden oluşmaktadır. Yaş ortalamaları 32 iken, yaşları 18 ile 63 arasında farklılık göstermektedir. Katılımcıların %41'i Aşçılık Programında okumaktadır. Bunu sırasıyla Konaklama İşletmeciliği (Turizm İşletmeciliği) (%23), Kültürel Miras ve Turizm (%17), Turizm ve Otel İşletmeciliği (%15), Turizm ve Seyahat Hizmetleri (%4) Programı öğrencileri izlemektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%62) 1. sınıfta okumaktadır. Bunu %16 ile 2. sınıf öğrencileri, %14 ile 3. sınıf öğrencileri, %8 ile 4. sınıf öğrencileri izlemektedir. 1. ve 2. sınıf kategorisinde daha fazla öğrencinin yer alması, evrenin daha çok ön

lisans programlarından oluşmasından kaynaklanmaktadır. Araştırma grubu içinde yer alan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Kategoriler	n	(%)
Cinsiyet	Kadın	129	46,4
	Erkek	149	53,6
Program	Konaklama İşletmeciliği (Turizm İşletmeciliği)	65	23,4
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	42	15,1
	Kültürel Miras ve Turizm	47	16,9
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	10	3,6
	Aşçılık	114	41,0
Eğitim Yılı	1. Sınıf	171	61,5
	2. Sınıf	44	15,8
	3. Sınıf	40	14,4
	4. Sınıf	23	8,3
	Minimum	Maksimum	Ortalama
Yaş	18	63	32

Araştırmada gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda faktör yükü düşük ve ölçeğin geneline anlamlı katkı sağlamayan herhangi bir ifade tespit edilmemiştir. Görsel öğrenme stiline yönelik ankette yer alan ifadelerin iç tutarlılık katsayılarının ortalamasının (cronbach alpha) 0,946 düzeyinde olduğu, işitsel öğrenme stiline yönelik ifadelerin 0,950, okuma-yazma öğrenme stiline yönelik ifadelerin 0,953, kinestetik öğrenme stiline yönelik ifadelerin 0,909 düzeyinde güvenilirliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrenme stilleri ölçeğine ilişkin faktörlerin açıklanan varyansları, Cronbach Alpha değerleri ve faktör yükleri Tablo 3’te belirtilmiştir.

Öğrencilerin öğrenme stilleri incelendiğinde, dört öğrenme stilinin de birbirine yakın değerlere sahip olduğu belirlenmiştir. Bu değerler kıyaslandığında, açık ve uzaktan eğitim öğrencilerinin en çok okuma-yazma öğrenme stilini tercih ettikleri, bunu sırasıyla görsel, kinestetik ve işitsel öğrenme stillerinin izlediği belirlenmiştir. Öğrencilerin öğrenme stillerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4’te belirtilmiştir.

Önem-tatmin analizi için önce her bir ifadeye verilen önem ve tatmin puanlarının ortalamaları alınmış ve bu farkın anlamlılığı tek örneklem t-testi ile test edilmiştir. Fark analizi (Gap analysis) olarak da adlandırılan bu analiz sonucunda, öğrenme araç ve etkinliklerinden 12’sine atfedilen önem düzeylerinin, duyulan tatmin düzeylerinden anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrenme araç ve etkinliklerinden 7’sinin önem ve performansları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Üniversite radyosundan elde edilen performansın ise beklentilerin üzerinde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 5).

Tablo 3. Öğrenme Stilleri Ölçeğinin Güvenilirlik ve Faktör Analizi Sonuçları

Öğrenme Stilleri Boyut ve İfadeleri		Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans (AVE)	Cronbach Alpha
	Görsel		0,811	0,946
1	Fotoğraf, sunum, şema ve çizelgelerden oluşan görsel materyaller	0,929		
2	Ünite özet videoları	0,938		
3	Etkileşimli ders videoları	0,923		
4	Animasyonlu videolar	0,886		
5	Eş zamanlı canlı dersler	0,851		
	İşitsel		0,770	0,950
6	Ders dışında sanat, edebiyat, teknoloji gibi konularda uzmanlarla söyleşilerin yapıldığı çevrim içi sanal topluluk platformları	0,839		
7	Sesli kitaplar	0,959		
8	Sesli ünite özetleri	0,961		
9	Üniversite radyosu (Radyo A)	0,731		
10	Sektörden gelen misafir konuşmacılara soru sormayı ve fikir alışverişini sağlayan online soru-yanıt platformu	0,876		
	Okuma-Yazma		0,729	0,953
11	Çevrim içi kütüphane	0,838		
12	E-ders kitapları	0,953		
13	E-ünite özetleri	0,949		
14	E-alıştırma soruları	0,942		
15	Elektronik sözlük	0,776		
16	Soru yanıt şeklinde uzman çevrim içi yardım desteği	0,763		
17	Çevrim içi öğrenci tartışma forumları	0,720		
	Kinestetik		0,728	0,909
18	Oyunlaştırma etkinlikleri (Soru küpü vb.)	0,705		
19	Örnek olay çözümlemeleri	0,979		

Tablo 4. Öğrencilerin Öğrenme Stilleri

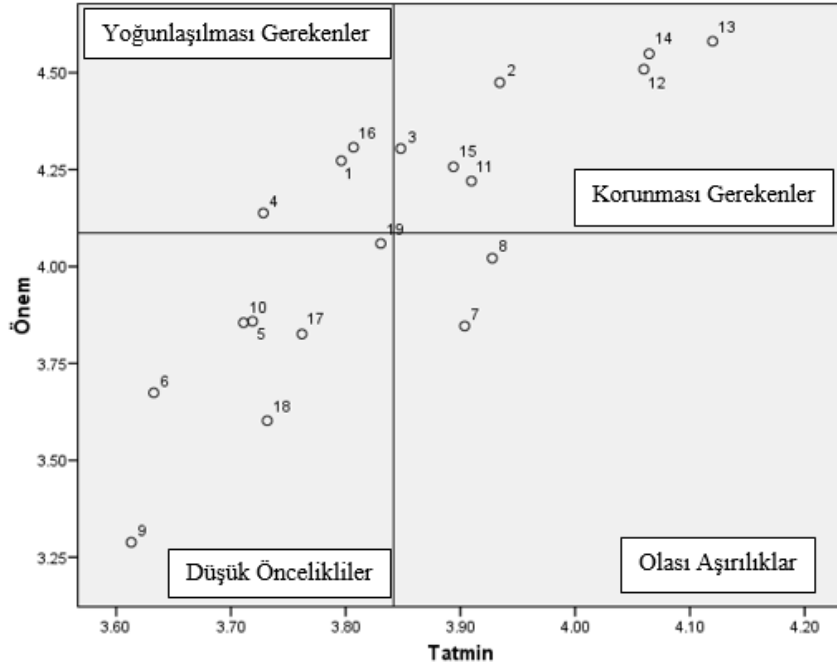
Öğrenme Stilleri	Ortalama	Standart Sapma
Okuma-yazma	3,945	0,620
Görsel	3,805	0,648
Kinestetik	3,781	0,664
İşitsel	3,757	0,621

Tablo 5. Önem Tatmin Puanları Fark (Gap) Analizi

	Öğrenme Araç ve Etkinlikleri	Önem Ortalaması	Tatmin Ortalaması	Fark	Anlamlılık
1	Fotoğraf, sunum, şema ve çizelgelerden oluşan görsel materyaller	4,273	3,796	0,476	,000*
2	Ünite özet videoları	4,474	-0,934	0,540	,000*
3	Etkileşimli ders videoları	4,304	3,848	0,456	,000*
4	Animasyonlu videolar	4,138	3,728	0,410	,000*
5	Eş zamanlı canlı dersler	3,858	3,718	0,139	,082
6	Ders dışında sanat, edebiyat, teknoloji gibi konularda uzmanlarla söyleşilerin yapıldığı çevrim içi sanal topluluk platformları	3,674	-0,632	0,041	,562
7	Sesli kitaplar	3,846	3,903	-0,057	,394
8	Sesli ünite özetleri	4,021	3,927	0,930	,151
9	Üniversite radyosu (Radyo A)	3,288	3,613	-0,324	,000*
10	Sektörden gelen misafir konuşmacılara soru sormayı ve fikir alışverişini sağlayan online soru-yanıt platformu	3,855	3,711	0,144	,019
11	Çevrim içi kütüphane	4,220	3,909	0,311	,000*
12	E-ders kitapları	4,509	4,059	0,449	,000*
13	E-ünite özetleri	4,581	4,119	0,461	,000*
14	E-alıştırma soruları	4,549	4,064	0,484	,000*
15	Elektronik sözlük	4,257	3,893	0,363	,000*
16	Soru yanıt şeklinde uzman çevrim içi yardım desteği	4,307	3,806	0,500	,000*
17	Çevrim içi öğrenci tartışma forumları	3,825	3,761	0,064	,333
18	Oyunlaştırma etkinlikleri (Soru küpü vb.)	3,602	3,731	-0,129	,062
19	Örnek olay çözümlenmeleri	4,059	3,830	0,228	,000*

* Farklar $p < 0.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Önem ve tatmin puanlarındaki farkın anlamlı olup olmadığı tespit edildikten sonra önem-tatmin matrisi oluşturularak yoğunlaşılması ve korunması gereken öğrenme stilleri boyutlarının ve öğrenme araçlarının hangileri olduğu, hangilerinin düşük öncelikli olduğu ve hangi öğrenme araçlarının kullanımında olası aşırılıkların bulunduğu tespit edilmeye çalışılmıştır (Şekil 2).

Şekil 2. Öğrenme Araç ve Etkinliklerinin Önem-Tatmin Matrisi

Şekil 2'deki matriste yoğunlaşılması gerekenler hücresi incelendiğinde, görsel ve işitsel öğrenme araçlarından bazılarının bu hücrede yoğunlaştığı belirlenmiştir. Buna göre hücrede yer alan tüm ifadeler arasında en az tatmin sağlayan öğrenme aracının 'animasyonlu videolar' olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra 'sıra soru yanıt şeklinde uzman çevrim içi yardım desteği' ve 'fotoğraf, sunum, şema ve çizelgelerden oluşan görsel materyallere' öğrenciler çok önem vermelerine karşılık yeterli düzeyde tatmin olamamaktadırlar.

Korunması gerekenler hücresinde görsel ve okuma-yazmaya ilişkin öğrenme araçlarının yer aldığı gözükmemektedir. Toplam 7 okuma-yazma öğrenme aracından 5'inin (%71'inin) bu hücrede yer alması, eğitim kurumunun özellikle öğrencilerin okuma-yazma öğrenme stillerinin tatmininde başarılı olduğunu göstermektedir. Bu araçlar arasında çevrim içi kütüphane, e-ders kitapları, e-ünite özetleri, e-alıştırma soruları ve elektronik sözlük bulunurken, kurumun en çok elektronik ortamda sunulan ünite özetlerinde başarılı bir performans sergilediği belirlenmiştir. Ayrıca kurum, görsel öğrenme araçlarından ünite özet videoları ve etkileşimli ders videolarında da öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir.

Önem-tatmin matrisinin düşük öncelikliler hücresinde üniversite radyosu (Radyo A) ve örnek olay çözümlenmeleri yer almaktadır. Bu durum eğitim kurumundaki mevcut eğitim hizmetlerinde bu araçlarda istenilen düzeyde tatmin sağlayamadığını göstermektedir. Ancak öğrencilerin bu araçların tatminine düşük önem vermeleri bu araçların eğitim sistemi içindeki önceliğini düşürmektedir. Tablo 5 ve Şekil 2'deki matris karşılaştırıldığında düşük öncelikler hücresinde yer alan diğer öğrenme araçları ile (5,6,10,17,18), olası aşırıliklar hücresinde yer alan işitsel araçların (7 ve 8) önem ve performansları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Açık ve uzaktan eğitim hizmeti veren turizm programlarının sunmuş olduğu e-öğrenme araçlarının değerlendirildiği bu çalışmada, öncelikle öğrencilerin öğrenme stilleri araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre açık öğretim turizm öğrencilerinin 'okuma-yazma', 'görsel', 'kinestetik' ve 'işitsel' öğrenme stillerine birbirine yakın düzeyde önem attıkları tespit edilmiştir. Detaylı incelendiğinde ise öğrencilerin sırasıyla 'okuma-yazma', 'görsel', 'kinestetik' ve 'işitsel' öğrenme stillerine önem verdikleri belirlenmiştir. Pek çok araştırmada örgün eğitim alan turizm öğrencilerinin en fazla tercih ettikleri öğrenme stiline yaparak öğrenmeyi temsil eden kinestetik olduğu görülmektedir (Berger, 1983; Paulson 1993; Barron ve Arcodia, 2002; Cranage vd., 2006; Lashley ve Barron, 2006; Stevens vd., 2012; Işıldar vd., 2016). Turizm lisans ve ön lisans öğrencilerinin öğrenme stillerinin araştırıldığı bir çalışmada iki okulun öğrencilerinin de daha çok "yaparak öğrenmeyi" ifade eden kinestetik öğrenme stilini tercih ettikleri belirlenmiştir (Işıldar vd., 2016). Berger (1983) turizm öğrencilerinin ağırlıklı olarak ayrıştırma öğrenme stilini diğer bir ifadeyle aktif bir öğrenmeyi tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Paulson da (1993) benzer şekilde araştırmasında turizm öğrencilerinin ayrıştırma öğrenme stilini tercih ettiklerini belirlemiştir. Barron ve Arcodia (2002); çalışmalarında turizm öğrencilerinin aktivist öğrenme stilini tercih ettikleri sonucuna varmışlardır. Lashley ve Barron (2006), Avustralya'daki turizm öğrencilerinin baskın öğrenme stiline yine aktivist olduğu belirlenmiştir. Farklı modellerle elde edilen bu sonuçların, çalışmada yer alan VARK öğrenme modelindeki yaparak öğrenmeyi ifade eden kinestetik boyutu ile örtüştüğü söylenebilir. Turizm öğrencilerinin daha çok kinestetik öğrenme stilini tercih etmelerinin nedeni, öğrencilerin, geleneksel yöntemlerle ders işlemek yerine gerçek senaryoda, daha ilham verici ve uygulamaya dönük bir şekilde ders işleme beklentisinde olmalarıdır (Yan ve Cheung, 2012). Ancak açık ve uzaktan eğitim programlarında okuyan öğrencilerin farklı bölgelerde ikamet etmeleri rol oynama, ortak proje çalışmaları gibi aktif katılımı destekleyen kinestetik öğrenme yöntemlerinin pek çoğunun uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte uzaktan eğitim programlarında görsel, işitsel ve okuma-yazma öğrenme stillerini destekleyen çok çeşitli öğrenme malzemeleri sunulmaktadır. Bu kapsamda açık ve uzaktan eğitimde öğrencilerin aldıkları eğitimi uygulamaya dönüştürebilecekleri staj uygulamaları ve sanal ortamda oyunlaştırma etkinliklerinin düzenlenmesi öğrencilerin kinestetik öğrenme ihtiyacını tatmin etmede önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonuçları, açık ve uzaktan eğitim veren turizm programlarının görsel ve işitsel öğrenme araçları konusuna dikkat edilmesi hususunda önemli bulgular sunmaktadır. Buna göre öğrencilerin en az tatmin sağladıkları öğrenme aracının 'animasyonlu videolar' olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra 'soru-yanıt şeklinde uzman çevrim içi yardım desteği' ve 'fotoğraf, sunum, şema ve çizelgelerden oluşan görsel materyallere' öğrenciler çok önem vermelerine karşılık yeterli düzeyde tatmin sağlayamamaktadırlar. Açık ve uzaktan eğitim araştırmacıları da öğrenen-içerik etkileşiminde; özellikle çoklu ortam sunuları (metin, grafik, ses, animasyon vb.), canlı destek ve yardım gibi özelliklerin olması gerektiğini belirtmektedirler (Uğur ve Okur, 2016). Bu durum, açık ve uzaktan eğitimde öğrencilerin ilgilerinin artırılmasında öncelikli olarak etkileşim üzerinde yoğunlaşmaları gerektiğine işaret etmektedir. Bu kapsamda açık ve uzaktan eğitim veren turizm programlarında animasyon destekli video ders modüllerinin tasarlanarak hayata geçirilmesi önerilebilir. Ayrıca öğrencilerin e-öğrenme hizmetlerinde yaşadıkları hem teknik sorunların çözümünde hem de derse ilişkin sorularına yanıt alabilecekleri çevrim içi destek sisteminin etkinleştirilmesi de yararlı olacaktır.

Araştırmada eğitim kurumunun sunduğu görsel öğrenme araçlarından 'ünite özet videoları' ve 'etkileşimli ders videolarının, öğrencilerin ihtiyaçlarına yanıt verebildikleri gözlenmektedir. Ayrıca sunulan öğrenme materyalleri açısından özellikle öğrencilerin 'okuma-yazma' öğrenme

stilllerinin tatmininde başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araçlar arasında çevrim içi kütüphane, e-ders kitapları, e-ünite özetleri, e-alıştırma soruları ve elektronik sözlük bulunurken, öğrenme araçlarından en çok 'e-ünite özetlerinde' başarılı bir performans sergilendiği belirlenmiştir. Bu durumun Anadolu Üniversitesi açık öğretim ders içeriklerinin alanında deneyimli ve uzman bilim adamları, editör, eğitim teknologları, dil ve ölçme-değerlendirme uzmanları tarafından tasarlanıp yazılmasından (Mutlu vd., 2006) kaynaklandığı söylenebilir. Araştırma sonuçlarından hareketle açık ve uzaktan eğitim kurumlarında geliştirilen öğrenme yönetim sistemlerinde; öğrenenlerin kendi aralarında ve öğretim elemanlarıyla etkileşime geçebilmesine olanak tanınması, öğrencilerin sorularına cevap verilebilmesi, çoklu ortam desteğiyle birlikte daha etkili bir hizmet sunabilmesi ve etkileşimli öğrenme içeriklerinin tasarlanması konularını dikkate almaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Anadolu Üniversitesi (2019). *2018-2019 Açıköğretim İstatistik Bilgi Edinme ve Değerlendirme Birimi Raporu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Aydın, C. H. (2011). *Açık ve Uzaktan Öğrenme: Öğrenci Adaylarının Bakış Açısı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bahadori, M., Sadeghifar, J., Tofighi, S., Mamikhani, J. A. and Nejati, M. (2011). Learning Styles of the Health Services Management Students: A Study of First-Year Students from the Medical Science Universities of Iran, *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5(9): 122-127.
- Barron, P. and Arcodia, C. (2002). Linking Learning Style Preferences and Ethnicity: International Students Studying Hospitality and Tourism Management in Australia, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 1(2): 15- 27.
- Berger, F. (1983). Disparate Learning Styles of Hospitality Students, Professors and Managers. *International Journal of Hospitality Management*, 2(1): 15-23.
- Bozyel, D. and Doğantan, E. (2020). Experimental Learning Methods in Distance Education: Research on Tourism Programs, (Editor) Krystev, V., Dinu, M. S., Efe, R. and Atasoy, E.: *Advances in Social Science Research* in (pp.486-500) Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.
- Buhalis, D. and Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After the Internet-The State of eTourism Research, *Tourism Management*, 29(4): 609-623.
- Cantoni, L. Kalbaska, N. and Inversini, A. (2009). eLearning in Tourism and Hospitality, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 8(2): 148-156.
- Cho, W. and Schmelzer, C. D. (2000). Just-in-time Education: Tools for Hospitality Managers of the Future? *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 12:31-37.
- Cranage, D., Lambert, C. U., Morais, D. and Lane, J. L. (2006). The Influence of Learning Style on Hospitality and Tourism Students' Preference for Web Assignments, *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 18(4): 18-26.
- Çakır, O. and Akoğlan Kozak, M. (2017). Designing an Effective Organizational Employee Motivation System Based on ABCD Model for Hotel Establishments, *Tourism and Hospitality Management*, 23(1): 69-86.

- Davidson, C. N. and Goldberg, D. T. (2009). *The Future of Learning Institutions in a Digital Age*, Cambridge, Massachusetts: MIT press.
- Duncan-Howell, J. (2012). Digital Mismatch: Expectations and Realities of Digital Competency Amongst Pre-Service Education Students, *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(5): 827-840.
- Fleming, N. (2001). *Teaching and Learning Styles: VARK Strategies*, Hawaii: Honolulu Community College.
- Fleming, N. D. and Mills, C. (1992). Not Another Inventory, rather a Catalyst for Reflection, *To Improve the Academy*, 11(1): 137-155.
- Fleming, N. D. and Bonwell, C. C. (2001). *How Do I Learn Best, Version 3.0, A Students' Guide to Improved Learning*. Christchurch, New Zealand: Published by the Authors.
- Gregorc, A. F. (1979). Learning Style: Differences Which the Profession Must Address. Proceeding of Second Annual Special Themes in Reading Conference. The University of Connecticut: Storrs, CT. Curriculum and Instruction, 29-34.
- Gregorc, A. F. (1979). Learning/Teaching Styles: Potent Forces Behind Them, *Educational Leadership*, 36(4): 234-236.
- Gülbahar, Y. (2019). *E-öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Haven, C. and Botterill, D. (2003). Virtual Learning Environments in Hospitality, Leisure, Tourism and Sport: A review, *Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education*, 2(1):75-92.
- <http://auosozluk.anadolu.edu.tr> [Erişim Tarihi: 22.11.2020].
- <https://www.icde.org/about-us> [Erişim Tarihi: 02.12.2020].
- <https://vark-learn.com/> [Erişim tarihi: 23.11.2020].
- Işıldar, P., Aktaş, E. ve Kurgun, O. A. (2016). Turizm Öğrencilerinin Vark Öğrenme Modeline Göre Öğrenme Stillерinin Belirlenmesi: Lisans ve Ön Lisans Karşılaştırması, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1):91-113.
- James, W. B. and Blank, W. E. (1993). Review and Critique of Available Learning Style Instruments for Adults, (Editor), D. D. Flannery, D. D.: *Applying Cognitive Learning Theory to Adult Learning*. *New Directions for Adult and Continuing Education* in (p. 59) San Francisco: Jossey-Bass.
- Janes, P. L. and Wisnom M. S. (2003). The Use of Importance Performance Analysis in the Hospitality Industry, *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 4 (1-2): 23-45.
- Kalbaska, N. (2013). *eLearning Courses About National Tourism Destinations*, Unpublished Doctoral Dissertation, Università della Svizzera, Italiana.
- Lashley, C. and Barron, P. (2006). The Learning Style Preferences of Hospitality and Tourism Students: Observations from an International and Cross-Cultural Study, *International Journal of Hospitality Management*, 25(4): 552-569.
- Martilla, J. A. and James, J. C. (1977). Importance-Performance Analysis, *Journal of Marketing*, 41(1): 77-79.
- Miralbell, O., Cantoni, L. and Kalbaska, N. (2014). The Role of e-Learning Applications within the Tourism Sector, *eLearn Center Research Paper Series*, 04-05.

- Mutlu, M. E., Beyaz Korkut, M. ve Yılmaz, Ü. (2006). Ders Kitaplarının Dağıtım Amacıyla İnternetin Kullanılması: Açıköğretim e-Kitap Uygulaması Örneği, 6. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri*, 1-7.
- Paulson, D. M. (1993). *Quantity Food Production Text and Cognitive Evaluation Device Development*, Unpublished Doctoral Dissertation, Iowa State University, Iowa.
- Reid, J. (1987). The Learning Style Preferences of ESL Students, *TESOL*, 21(1): 87-111.
- Reinert, H. (1976) One Picture is Worth a Thousand Words? Not Necessarily! *The Modern Language Journal*, 60, 160-168.
- Saeed, N., Yang, Y. and Sinnappan, S. (2009). Emerging Web Technologies in Higher Education: A Case of Incorporating Blogs, Podcasts and Social Bookmarks in a Web Programming Course Based on Students' Learning Styles and Technology Preferences, *Educational Technology & Society*, 12(4): 98-109.
- Stevens, D. P., Kitterlin, M. and Tanner, J. R. (2012). Assessing the Impact of Learning Styles for Hospitality Students, *Consortium Journal of Hospitality and Tourism*, 17: 1-23.
- Topçu, A. (2008). Intentional Repetition and Learning Style: Increasing Efficient and Cohesive Interaction in Asynchronous Online Discussions, *British Journal of Educational Technology*, 39(5): 901-919.
- Tuğtekin, U., Barut, E. ve Kuzu, A. (2016). Robotik Sistemlerin Deneysel Öğrenme Modeli Bağlamında Eğitimde Kullanımı, *Eğitim Teknolojileri Okumaları*, Ankara, Tojet.
- Uğur, S. ve Okur, M. R. (2016). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Etkileşimli Video Kullanımı, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(4): 104-126.
- Usta, İ. (2019). Uzaktan Öğrenenlerin Öğrenme Biçimlerinin İncelenmesi, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1): 371-384.
- Yan, H. and Cheung, C. (2012). What Types of Experiential Learning Activities Can Engage Hospitality Students in China? *Journal of Hospitality and Tourism Education*, 24(2): 21-27.
- Zhang, D., Zhao, J. L., Zhou, L. and Nunamaker Jr, J. F. (2004). Can e-Learning Replace Classroom Learning? *Communications of the ACM*, 47(5): 75-79.